

גיטין כה

(קושיא) והא רבי יהודה ור"ש דתולה בדעת עצמו לית ליהו ברירה, ותולה בדעת אחרים אית להו ברירה.

[תולה בדעת עצמו] דתניא הלוקח יין מבין הכותים- קודם גזירה, וכותים גירי אמת חשיב להו, והו חשודין על המעשרות ועל התרומה ולא כעמי הארץ שרובן מעשרין וכולן מפרישין תרומה אבל כותים חשודין על הכל והלוקח מהן צריך לעשר ודאי:

ר"מ - ואומר:

שני לוגין שאני עתיד להפריש צ"ה - הרי הן תרומה עשרה - מעשר ראשון

תשעה - מעשר שני ומיחל צ"ה ושותה מיד

רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון - אסורין - וזה בתולה בדעת עצמו, שהוא עצמו מוציא את היין.

הוא מביא משנה להוכיח מרבי יהודה, ובהמשך, משנה אחרת להוכיח מר"ש, דאית להם ברירה בתולה בדעת אחרים:

- **[תולה בדעת אחרים] - אית ברירה**

דתנן - הרי זה גיטך מעכשיו אם מתי מחולי זה, הרי זה גט אם מת מאותו חולי, מה היא באותן הימים צ"ה כל ימי החולי

רבי יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה ולכי מיית הוי גיטא - ולא אמרינן גט לאחר מיתה הוא, כיון דאמר מעכשיו ואע"ג דכשנתן הגט הוא מספקא ליה אם יחיה אם ימות ותלה התנאי בדעת הקב"ה, וכשמת אמרינן הוברר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה"ל גט מההיא שעתא. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שבידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי.

- **[תולה בדעת אחרים] - אית ברירה**

דתניא הריני בועליך על מנת שירצה אבא [ת"ק] אע"פ שלא רצה האב מקודשת

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון רצה האב מקודשת לא רצה האב אינה מקודשת

מתרץ רבא בין לר' יהודה בין לר"ש לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית להו ברירה והתם כותי, שזה תולה בדעת עצמו, כדקתני טעמא אמרו לו לר"מ אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע אמר להם לכשיבקע:

לגבי חליצה פסולה, יש לנו מחלוקת באיזה מהם פוסלת לאחים, שאינן יכולים ליבם אותה עוד.

שמואל	פוסלות	אין פוסלות
במערבא משמיה דר' אלעזר	מכל המקרים	
	שמאל ולילה	קטן ואנפיליא צ"ד

שיטת רבי יוחנן - דיני ברירה

ור' יוחנן אמר, והבאנו לעיל, אף אחרון נמי אינו פוסל - אדא רבי יוחנן לטעמיה, דאין ברירה, האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל וצריכא:

דאי איתמר בגיטין, בהא קאמר דאין ברירה משום דבעינן לה לשמה, אבל האחין מכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל אבל ירושה ומתנה לא.

ואי אשמעינן שדה משום דלחומרא, דמחזירין חומרא היא, אבל אינו פוסל, קולא הוא, ואי לאו דפשיטא דאין ברירה לא אזיל לקולא. אי נמי כתחילה, כשם שמתחילה היתה בלא חלוקה לאיש אחד, כך יחזור ביובל לאיש אחד, וטעמא לאו משום דאין ברירה הוא. **אבל הכא אימא לא צריכא**

בעא מיניה מרב יהודה אמר לבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה מהו: **[תולה בדעת אחרים]**

הוא פשט הספק ממשנתיו יתר מיכן אמר לבלר כתוב לאיזו שארצה אגרש פסול לגרש בו - אלמא אין ברירה **[תולה בדעת עצמו]** **(קושיא)** איתיביה האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו זכה בחלקו **ומזכה את אחיו עמו [תולה בדעת אחרים]**

(תירוץ) הא אתמר עלה א"ר יוחנן כדי לזרזן במצות - אביהן המנה את כולן עליו משעת שחיטה, והא דקאמר על מי שיעלה ראשון, נראה איזה הוא ראשון ולא הודיעם מה בלבו. **דיקא נמי דקתני ומזכה את אחיו עמו - אי אמרת דלא אמנינהו, לאחר שחיטה להימנות: דתנן נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט** **תניא נמי הכי מעשה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות ובנים שפלים - ולא קתני ונמצאו בנות זוכות בפסח ובנים לא זכו.**

אמר אב"י תמה על כל המשא ומתן של רבי יוחנן - **קא בעי מיניה תולה בדעת אחרים וקא פשיט ליה תולה בדעת עצמו והדר מותיב ליה תולה בדעת אחרים** - דילמא תולה בדעת עצמו לית לן ברירה, דמדאתני ברישא גילה בדעתו שהיה פוסח על שתי סעיפים, וליכא למימר הוברר דמעיקרא דעתיה להאי, אבל זה שתלה באחרים **גמר בדעתיה מעיקרא** לאיזו שתצא.

(תירוץ) אמר רבא מאי קושיא דלמא לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים - מאן דאית ליה ברירה תמיד יש ברירה. ומאן דלית ליה ברירה תמיד אין ברירה.

לכהן ולווי(3) ועוד סומכין כותים אהא דדרשין בב"מ (דף פח:): ואכלת ולא מוכר [אפילו שמן התורה פטורים, מ"מ מדרבנן חייבים, והם לא חוששים]

¹⁴ תוספות ד"ה ומיחל. פי' בקונטרס מחלל בדבורא בעלמא על המעות ושותה בלא הפרשה ואין נראה דדוקא בדמאי יכול לקבוע לו מקום דספק חשכה מעשרים את הדמאי אבל בכותים הוי ודאי אלא מיחל פי' מתחיל או כמו שפי' ר"ת דמיחל כמו מיהל בה"א פירוש מערב במים ומוזג כמו סבאך מהול במים (ישעיה א) ואחר שבת יפרישו מעשר ראשון ושני.

¹⁵ תוספות ד"ה מה היא באותן הימים. פי' בקונטרס דקאי ארישא - הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הרי זה גט אם מת - וקאמר מה היא כל ימי החולי [והתוס' פירשן] מה שאמ' מהיום היינו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ולא דוקא מהיום ממש קאמר אלא כלומר מהיום שאני בעולם דכיון שתולה הדבר במיתתו אינו חושש רק שיחול הגט מחיים.

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.